

Adroddiad y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd

Testun: Polisi'r Gymraeg ar Ddyfarnu Grantiau

Diben yr Adroddiad

Gofyn i'r Aelodau gymeradwyo Polisi'r Gymraeg ar Ddyfarnu Grantiau.

Cyflwyniad/ Cefndir

Mae'r Polisi hwn wedi'i ddatblygu er mwyn rhoi arweiniad i'r Swyddogion ar sut i gydymffurfio â gofynion Safonau'r Gymraeg wrth hysbysebu a dyfarnu grantiau ar ran yr Awdurdod Parc Cenedlaethol. Mae dyfarnu grantiau yn gallu cael effeithiau pellgyrhaeddol ar y Gymraeg, boed yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol; mae nifer o'r grantiau hyn yn cael effaith gymdeithasol ac economaidd sydd yn ei dro yn effeithio ar y Gymraeg. Mae Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol i ystyried pa effaith y byddai dyfarnu'r grant yn ei chael ar y canlynol:

- y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg yng nghyd-destun y gweithgaredd
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn y gweithgaredd.

Nod y polisi hwn felly yw cynorthwyo swyddogion i sicrhau bod ystyriaethau Safonau'r Gymraeg yn elfen annatod o'r broses o ddyfarnu grantiau ar draws yr Awdurdod.

Ystyriaethau ariannol

Nid oes unrhyw oblygiadau o ran costau o fabwysiadu'r polisi.

Ystyriaethau risg

Mae peidio â chydymffurfio â Safonau'r Gymraeg yn peri risg i enw da yr Awdurdod a risg ariannol i'r Awdurdod.

Ystyriaethau Cydymffurfio/ y Gymraeg

Mae'n ofynnol yn ôl Safonau'r Gymraeg (Safon 94) bod yr Awdurdod yn llunio ac yn cyhoeddi polisi ar ddyfarnu grantiau.

Goblygiadau ehangach

Mae prosesau'r Awdurdod ar ddyfarnu grantiau yn cydymffurfio i raddau helaeth â gofynion y polisi ar hyn o bryd. Fodd bynnag bydd newidiadau yn cael eu gwneud i sicrhau y cydymffurfir yn llawn.

Casgliad

Mae'n ofynnol yn ôl Safonau'r Gymraeg bod gan yr Awdurdod bolisi ar ddyfarnu grantiau. Nid oes polisi wedi ei fabwysiadu hyd yn hyn, a bydd y polisi hwn yn

gymorth i'r swyddogion sicrhau bod ystyriaethau Safonau'r Gymraeg yn elfen annatod o'r broses o ddyfarnu grantiau ar draws yr Awdurdod.

Argymhelliad:

Gofynnir i'r Aelodau gymeradwyo Polisi'r Gymraeg ar Ddyfarnu Grantiau.

Dogfennau Cefndir

[Hysbysiad Cydymffurfio](#) a gyflwynwyd i'r Awdurdod o dan Adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

(Am ragor o wybodaeth, cysyllter â Caroline Llewellyn, Y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd carolinel@pembrokeshirecoast.org.uk)

Awdur:

Wedi ymgynghori/ ymgysylltu â'r: Tîm Rheoli; Y Swyddog Datgarboneiddio, Y Swyddog Cadwraeth Ffermio, Arweinydd y Tîm Cadwraeth.

Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro

POL_0X Polisi'r Gymraeg: Dyfarnu Grantiau

Fersiwn	Dyddiad Gweithredol	Perchennog y Ddogfen	Mewnol/ Allanol
V1	Drafft	Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd	Mewnol

Sylwer: Mae Taflen Rheoli Polisi ar ddiwedd y ddogfen hon. Ni chaiff y ddogfen bolisi ei rheoli unwaith y caiff ei hargraffu. Cyfeirier at safle Mewnwyd yr Awdurdod i gael y polisi diweddaraf

A yw'r Polisi hwn yn ymwneud â mi:

Pob Swyddog sy'n gyfrifol am ddyfarnu cyllid grant.

Cyfeirnod Cyflym - Negeseuon Allweddol y Polisi:

- Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro yn gwbl ymrwymedig i'r egwyddor o ganiatáu i siaradwyr Cymraeg ddefnyddio eu hiaith ym mhob agwedd ar eu bywydau ac mae'n cydnabod ei gyfrifoldeb i hybu a hwyluso'r defnydd ohoni.
- Y polisi yma felly yw cynorthwyo swyddogion i sicrhau bod ystyriaethau Safonau'r Gymraeg yn elfen integredig o'r broses grantiau ar draws yr Awdurdod.

Mae'r Ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

A yw'r Polisi hwn yn ymwneud â mi:.....	1
Cyfeirnod Cyflym - Negeseuon Allweddol y Polisi.....	1
1. Datganiad Polisi	3
2. Nod y Polisi	3
3. Cwmpas y Polisi.....	3
4. Diffiniadau	4
5. Deddfwriaeth	4
6. Y Broses dyfarnu grantiau: Sut gellir mewnoli ystyriaethau'r Gymraeg.....	5
7. Gwybodaeth i gefnogi penderfyniad dyfarnu grant.....	6
8. Aseu ceisiadau am y grant	6
9. Dyfarnu'r grant	7
10. Gwneud a gweithredu penderfyniadau grant.....	7
11. Monitro defnydd y grant.....	8
12. Sut gall penderfyniadau grant gael effaith ar y Gymraeg	8
13. Amodau safonol y gallech eu gosod ar gyfer derbyn grant	9
14. Monitro a Sicrwydd.....	10
Taflen Rheoli Polisi.....	11
Atodiad 1: Rhestr Wirio Dyfarnu Grantiau	13
Atodiad 2: Templed ar gyfer ystyried effeithiau	15

1. Datganiad Polisi

- 1.1 Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro yn gwbl ymrwymedig i'r egwyddor o ganiatáu i siaradwyr Cymraeg ddefnyddio eu hiaith ym mhob agwedd ar eu bywydau ac mae'n cydnabod ei gyfrifoldeb i hybu a hwyluso'r defnydd ohoni. Mae'r polisi hwn yn nodi gofynion yr Awdurdod o ran ariannu unigolion / sefydliadau.

2. Nod y Polisi

- 2.1 Mae'r Polisi hwn wedi ei ddatblygu er mwyn rhoi cymorth i Swyddogion i gydymffurfio a gofynion Safonau'r Gymraeg wrth gyhoeddi a dyfarnu grantiau ar ran APC. Mae dyfarnu grantiau â'r potensial i gael effeithiau pellgyrhaeddol ar y Gymraeg, boed yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol; mae gan nifer o'r grantiau hyn draweffaith cymdeithasol ac economaidd sydd yn ei dro'n dylanwadu ar y Gymraeg. Mae Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud hi'n ofynnol ystyried pa effaith fyddai dyfarnu'r grant yn ei gael ar y:
- cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg yng nghyd-destun y gweithgaredd
  - peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn y gweithgaredd
- 2.2 Nod y polisi yma felly yw cynorthwyo swyddogion i sicrhau bod ystyriaethau Safonau'r Gymraeg yn elfen integredig o'r broses grantiau ar draws yr Awdurdod.

3. Cwmpas y Polisi

- 3.1 Bydd yr egwyddorion yn berthnasol beth bynnag yw maint y grant. Felly, bydd angen proses er mwyn adnabod pa ofynion ieithyddol fydd eu hangen ar gyfer y gweithgaredd perthnasol, neu er mwyn gosod amodau ar gyfer dyfarnu'r grant. Er enghraifft: gallai grant bach gael ei ddyfarnu ar gyfer trefnu digwyddiad bach cymunedol - mewn achos o'r fath, byddai'n briodol gosod amodau y dylai arwyddion a deunydd cyhoeddusrwydd ar gyfer y digwyddiad fod yn ddwyieithog. Fel yn achos y grantiau mwy, mae'n bwysig egluro i'r rhai hynny sy'n ymgeisio am grantiau beth a ddisgwylir ohonynt fel sefydliadau mewn perthynas â'r defnydd o'r Gymraeg. Ble mae hynny'n briodol, dylid rhoi cymorth i'r rhai sy'n derbyn grantiau er mwyn iddynt allu cydymffurfio â'r egwyddorion a nodir yn y Polisi hwn.
- Bydd y polisi hwn yn berthnasol pan fydd yr Awdurdod yn dyfarnu grantiau, lle mae'r Awdurdod ei hun yn gyfrifol am ariannu.
  - Bydd y polisi yma'n berthnasol os yw'r Awdurdod yn dyfarnu grantiau ar ran corff arall, Llywodraeth Cymru neu unrhyw gorff arall sy'n dod o fewn cwmpas Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011); mae'n angenrheidiol bod telerau ac amodau penodol y grant yn cynnwys ystyriaethau sy'n ymwneud â'r Gymraeg.
  - Ni fydd y polisi yn berthnasol os nad yr Awdurdod sy'n gyfrifol am osod y

polisi ac nid oes modd newid ei gyfeiriad na'r telerau ac amodau ar gyfer y cronfeydd allanol hynny. Fodd bynnag yn y sefyllfa hon mae'n rhaid cadw at yr holl Safonau Iaith perthnasol eraill, sef cyhoeddi fersiynau Cymraeg o'r canllawiau a'r dogfennau ymgynghori, ffurflenni cais, deunydd cyhoeddusrwydd ac ati.

4. Diffiniadau

- 4.1 Yn y Cod Ymarfer i Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015, mae Comisiynydd y Gymraeg yn egluro beth yw 'grant'

"Fel arfer, mae grant yn drosglwyddiad parhaol o arian i berson, nad oes rhaid ei dalu'n ôl neu ei ddychwelyd. Mae'r term yn cynnwys unrhyw gymorth ariannol y mae corff yn ei roi i berson at brosiect neu ddiben penodol. Gan amlaf, dim ond rhan o gyfanswm costau y mae grant yn talu amdano. Caiff grantiau fel arfer eu defnyddio yn unol â thelerau ac amodau penodol. Gall y term gynnwys cymorth ariannol neu fudd-dal ond nid yw'n cynnwys swm o arian sy'n cael ei roi i berson drwy broses gaffael, er enghraifft gwasanaethau sy'n cael eu comisiynu."

5. Deddfwriaeth

- 5.1 Ymhlith y ddeddfwriaeth sy'n berthnasol i'r polisi hwn mae'r canlynol:

5.2 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Mae Mesur yn gosod fframwaith cyfreithiol sy'n rhoi dyletswydd ar yr holl awdurdodau lleol ac Awdurdodau Parc Cenedlaethol yng Nghymru, ynghyd â Gweinidogion Cymru, i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg.

5.3 Safon 94 (Safonau Llunio Polisi)

Rhaid ichi lunio a chyhoeddi polisi dyfarnu grantiau (neu, pan fo'n briodol, ddiwygio polisi sydd eisoes yn bodoli) sy'n ei gwneud yn ofynnol ichi ystyried y materion a ganlyn pan fyddwch yn gwneud penderfyniadau ynghylch dyfarnu grant:

- (a) pa effeithiau, os o gwbl (a pha un ai yw'r rheini'n bositif neu'n andwyol), y byddai dyfarnu grant yn eu cael ar-
  - (i) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
  - (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

- (b) sut y gellid gwneud neu weithredu penderfyniad (er enghraifft, drwy osod amodau grant) fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar –
  - (i) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
  - (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

- (c) sut y gellid gwneud neu weithredu penderfyniad (er enghraifft, drwy osod amodau grant) fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol ar:

- (i) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
  - (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- (ch) a oes angen ichi ofyn i'r ymgeisydd am grant am unrhyw wybodaeth ychwanegol er mwyn eich cynorthwyo i asesu effaith dyfarnu grant ar –
- (i) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
  - (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

5.4 Safonau 71, 72, 72A, 74 and 75 (Safonau Cyflenwi Gwasanaethau)

- 71 Rhaid i unrhyw ddogfennau yr ydych yn eu cyhoeddi sy'n ymwneud a cheisiadau am grant gael eu cyhoeddi yn Gymraeg, a rhaid i chi beidio â thrin fersiwn Gymraeg o'r dogfennau hynny yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg ohonynt.
- 72 Pan fyddwch yn gwahodd ceisiadau am grant, rhaid i chi ddatgan yn y gwahoddiad y caniateir i geisiadau gael eu cyflwyno yn Gymraeg ac na fydd unrhyw gais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg.
- 72A Rhaid ichi beidio â thrin ceisiadau am grant a gyflwynir yn Gymraeg yn llai ffafriol na cheisiadau a gyflwynir yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg pethau eraill, mewn perthynas â'r dyddiad cau ar gyfer cael ceisiadau, ac mewn perthynas ag amseriad rhoi gwybod i ymgeiswyr am benderfyniadau).
- 74 Os byddwch yn cael cais am grant yn Gymraeg, a bod angen cyf-weld ag ymgeisydd fel rhan o'ch asesiad o'r cais rhaid ichi - (a) cynnig darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg er mwyn i'r ymgeisydd allu defnyddio'r Gymraeg yn y cyfweiliad, a (b) os yw'r ymgeisydd yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfweiliad, darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd at y diben hwnnw (os nad ydych yn cynnal y cyfweiliad yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).
- 75 Pan fyddwch yn rhoi gwybod i ymgeisydd beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â chais am grant, rhaid i chi wneud hynny yn Gymraeg os cyflwynwyd y cais yn Gymraeg.

6. Y Broses dyfarnu grantiau: Sut gellir mewoli ystyriaethau'r Gymraeg

- 6.1 Rhaid i holl ddeunyddiau gwybodaeth ynghylch y grant fod ar gael yn Gymraeg, a bydd yn cael ei gyhoeddi ar yr un pryd â'r fersiwn Saesneg, gan gynnwys unrhyw ddogfennau canllaw, Fframweithiau asesu a thelerau ac amodau. Bydd y deunydd gwybodaeth yn nodi y bydd yr Awdurdod yn ystyried yr effeithiau ar y Gymraeg wrth ddyfarnu'r grant.
- 6.2 Dylid gosod yr ymwadiad canlynol wrth hysbysebu'r grant:
Caniateir cyflwyno ffurflen gais yn Gymraeg ac ni fydd unrhyw gais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg.
 An application form may be submitted in Welsh; any application submitted in

Welsh will not be treated less favourably than an application submitted in English.

- 6.3 Os bydd angen cyhoeddi deunyddiau gwybodaeth yn Saesneg ac yn Gymraeg ar wahân, dylid gosod y frawddeg ganlynol ar dudalen flaen y ddogfen/nau Saesneg:

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Gymraeg.

This document is also available in Welsh.

7. Gwybodaeth i gefnogi penderfyniad dyfarnu grant

- 7.1 Mae'r safon yn ei gwneud yn ofynnol i ystyried pa wybodaeth ychwanegol sydd ei hangen er mwyn ystyried yr effeithiau ar y Gymraeg. Maemodd gofyn i ymgeiswyr am y wybodaeth hon ar unrhyw bwynt yn y broses o ystyried y penderfyniad. Er enghraifft, gallwch:

- ofyn cwestiynau safonol ynghylch yr effeithiau ar y Gymraeg fel rhan o'r ffurflen gais
- anfon cais am wybodaeth ychwanegol at ymgeiswyr yn dilyn derbyn ceisiadau
- gofyn cwestiynau am yr effeithiau ar y Gymraeg mewn unrhyw gyfweiliadau rydych yn eu cynnal.

- 7.2 Isod mae enghreifftiau o'r cwestiynau y gallwch eu gofyn i ymgeiswyr am grantiau.

- Ydych chi wedi ystyried beth fydd effeithiau'r gweithgaredd ar y Gymraeg? Beth fydd yr effeithiau positif a/neu negyddol?
- Sut fyddwch chi'n mynd ati i gynyddu effeithiau positif ar y Gymraeg, a lleihau'r effeithiau negyddol?
- Oes gennych chi ddigon o staff neu wirfoddolwyr i alluogi pobl i ddefnyddio'r Gymraeg?
- Ydych chi wedi trefnu bod unrhyw ddeunyddiau ar gael yn Gymraeg?
- Ydych chi wedi cynnwys unrhyw gostau ychwanegol ar gyfer darpariaeth Gymraeg yn eich cyllidebau e.e. costau cyfieithu?
- Sut fyddwch chi'n sicrhau ansawdd eich darpariaeth Gymraeg?
- Pa brofiad blaenorol sydd gennych o gyflawni gweithgaredd sy'n cael effeithiau positif, a ddim yn cael effeithiau negyddol, ar y Gymraeg?
- Oes gennych chi unrhyw ddata sy'n dangos sut mae'ch gweithgareddau blaenorol wedi effeithio ar y Gymraeg?

8. Asesu ceisiadau am y grant

- 8.1 Er mwyn ystyried yr effaith/effeithiau ar y Gymraeg fe'ch cynghorir chi i ddefnyddio'r Templed sydd ar gael yn Atodiad 2, neu gallwch ychwanegu'r cwestiynau am y Gymraeg i'r brif ffurflen sydd gyda chi yn barod ar gyfer asesu'r ceisiadau; bydd angen lle i nodi:

- beth fydd effeithiau dyfarnu'r grant ar y Gymraeg, ac a yw'r rheiny'n bositif ynteu'n negyddol?

- sut y gellir gwneud neu weithredu'r penderfyniad er mwyn cynyddu effeithiau positif a lleihau effeithiau andwyol?
- a oes angen gwybodaeth ychwanegol gan yr ymgeiswyr er mwyn ystyried yr effeithiau ar y Gymraeg?

9. Dyfarnu'r grant

- 9.1 Dylid ystyried yr effeithiau ar y Gymraeg wrth wneud y penderfyniad terfynol, e.e. fel un o'r meini prawf ar gyfer y grant, neu faes mewn system sgorio. Rhaid i'r deunyddiau ar gyfer cofnodi'r penderfyniad nodi:
- pa ystyriaeth a roddwyd i'r Gymraeg?
  - sut mae hyn wedi effeithio ar y penderfyniad?
- 9.2 Dylai'r Telerau ac amodau ar gyfer y grant nodi'n glir beth yw'r disgwyliadau o ran y Gymraeg – gweler Adran 13: Amodau safonol y gallech eu gosod ar gyfer derbyn grant

10. Gwneud a gweithredu penderfyniadau grant

- 10.1 Er mwyn sicrhau bod y penderfyniad yn cynyddu'r effeithiau positif ar y Gymraeg, mae'n bosib cyflawni'r nod mewn 2 dull (gellir gwneud y ddau – nid yw'n gorfod bod yn un neu'r llall).
- **gwneud y penderfyniad** – dyfarnu grantiau i geisiadau sy'n ymddangos yn fwy tebygol o gynyddu'r effeithiau positif ar y Gymraeg, a lleihau'r effeithiau negyddol
  - **gweithredu'r penderfyniad** – cymryd camau i sicrhau bod derbynwyr grantiau'n gweithredu mewn ffyrdd penodol er mwyn cynyddu'r effeithiau positif a lleihau'r effeithiau negyddol.
- 10.2 Nid oes disgwyl mai'r effeithiau ar y Gymraeg fydd y prif, neu'r unig, ffactor a ystyrir wrth benderfynu pwy fydd yn derbyn pob grant. Bydd nifer o feini prawf er mwyn mesur ceisiadau yn eu herbyn, a'r rheiny'n ymwneud â materion fel i ba raddau mae'r cais yn cyd-fynd ac amcanion y grant, ac i ba raddau mae'r cais yn rhoi sicrwydd y bydd yr arian yn cael ei drin yn briodol.
- 10.3 Dylid ychwanegu'r effeithiau ar y Gymraeg fel un o'r meini prawf rydych yn eu defnyddio i benderfynu ar ddyfarnu'r grant. Os ydych yn defnyddio system sgorio ar gyfer penderfynu pa geisiadau i roi grant iddynt, dylid ychwanegu'r effeithiau ar y Gymraeg fel un maes yn y system sgorio honno, gan roi sgôr i geisiadau ar sail eich ystyriaeth o'u heffeithiau ar y Gymraeg. Fodd bynnag, mater i'r Swyddog dyfarnu grantiau fydd penderfynu pa mor drwm i bwysoli'r effeithiau ar y Gymraeg fel rhan o'r system sgorio. Mae'n bwysig cadw cofnod priodol o sut mae ystyried yr effeithiau ar y Gymraeg wedi dylanwadu ar y penderfyniad terfynol o ran dyfarnu'r grant.
- 10.4 Mae modd dyfarnu'r grant yn amodol ar gymryd camau penodol i sicrhau cynyddu'r effeithiau positif ar y Gymraeg, a lleihau'r effeithiau negyddol. Bydd angen sicrhau bod yr amodau hyn, a chanlyniadau methu â chadw atynt, yn

hollol glir i dderbynwyr y grant. Dylid rhestru'r gofynion mewn telerau ac amodau, neu lythyr dyfarnu, ar gyfer y grant. (Gweler Adran 13).

10.5 Noder: Un dull effeithiol o sicrhau bod busnesau neu elusennau yn datblygu eu defnydd o'r Gymraeg yw ei gwneud yn ofynnol iddynt ddatblygu cynllun [Cynnig Cymraeg \(comisiynyddygybraeg.cymru\)](#), sy'n cael ei hwyluso gan Gomisiynydd y Gymraeg. Mae'r system yn creu cynllun o lefel darpariaeth Gymraeg ar sail holiadur, ac yn rhoi cyfle i fusnesau ac elusennau osod targedau, gyda chefnogaeth swyddogion Hybu a Hwyluso Comisiynydd Y Gymraeg, i gynyddu eu darpariaeth Gymraeg.

11. Monitro defnydd y grant

11.1 Os oes gofynion i adrodd nôl ar y defnydd o'r grant, dylid cynnwys cwestiynau ynghylch:

- pa gamau a gymerodd y derbynnydd grant i gynyddu effeithiau positif a lleihau effeithiau negyddol ar y Gymraeg
- pa effeithiau positif a negyddol a gafodd y grant ar y Gymraeg

12. Sut gall penderfyniadau grant gael effaith ar y Gymraeg

12.1 Wrth wneud penderfyniad dyfarnu grant, mae'r Safon Iaith yn nodi bod rhaid i'r Awdurdod ystyried effeithiau ar y Gymraeg. Mae'r templed yn Atodiad 2 yn cynnig dull o gofnodi hyn.

12.2 Mae angen adnabod dau fath o effeithiau ar y Gymraeg, sef effeithiau ar ddwy brif amcan y safonau:

- sicrhau cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

12.3 Yn y Cod Ymarfer i Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015, mae Comisiynydd y Gymraeg yn egluro 'peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg' fel a ganlyn:

“Mae ystyr ymarferol ‘yn amrywio o sefyllfa i sefyllfa. Ond yn gyffredinol, mae'n golygu peidio â rhoi neb dan anfantais os ydynt yn dymuno defnyddio'r Gymraeg, a sicrhau bod y Gymraeg o leiaf yr un mor amlwg, safonol a hygyrch â'r Saesneg bob amser.”

12.4 Ar ol adnabod yr effeithiau posib, bydd angen adnabod a ydynt yn bositif ynteu'n andwyol:

- **effeithiau positif** yw rhai sy'n golygu bod cynnydd yn y defnydd o'r Gymraeg, bod y Gymraeg yn fwy amlwg, neu nad oes unrhyw rwystrau ychwanegol i ddefnyddio'r Gymraeg, gyda deilliannau sydd o leiaf cystal
- **effeithiau negyddol** yw rhai sy'n golygu bod llai o gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg, bod y Gymraeg yn llai amlwg, neu fod pobl sy'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn wynebu mwy o rwystrau neu ddeilliannau llai ffafriol na phobl sy'n defnyddio'r Saesneg.

12.5 Dyma rai cwestiynau y gallwch eu gofyn er mwyn adnabod effeithiau posib penderfyniadau dyfarnu grant ar y Gymraeg. Yn naturiol bydd natur y cwestiynau yn ddibynnol ar natur y grant a ddyfernir.

12.6 Effeithiau uniongyrchol:

- A fydd modd defnyddio'r Gymraeg mewn elfennau cyhoeddus o'r gweithgaredd, ac wrth gyfathrebu â'r trefnwyr?
- A fydd y Gymraeg yn cael ei defnyddio wrth hybu a hysbysebu'r gweithgaredd?
- A fydd deunyddiau sy'n cael eu cynhyrchu yn sgil y gweithgaredd ar gael yn Gymraeg?
- A fydd y Gymraeg o leiaf yr un mor amlwg â'r Saesneg o ran deunyddiau, arwyddion, logos, cyhoeddiadau sain ac ati sy'n gysylltiedig â'r gweithgaredd?
- A fydd y gweithgaredd yn cael effaith ar ddealltwriaeth ac ymwybyddiaeth pobl o faterion sy'n ymwneud â'r Gymraeg?

12.7 Effeithiau anuniongyrchol:

- A fydd y gweithgaredd yn cael effaith ar gynladwyedd cymunedau lle mae'n bwysig gweld twf neu gysondeb o ran nifer siaradwyr a defnydd o'r Gymraeg, er enghraifft yn sgil effaith ar yr economi, cynllunio, addysg neu gyfleoedd cymdeithasol?
- A fydd y gweithgaredd yn cael effaith ar y nifer o blant sy'n derbyn addysg Gymraeg?
- A fydd y gweithgaredd yn arwain at greu cyfleoedd gwaith i siaradwyr Cymraeg?
- A fydd y gweithgaredd yn arwain at alluogi pobl i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gwaith?
- A fydd y gweithgaredd yn arwain at alluogi ac ysgogi pobl i ddefnyddio'r Gymraeg yn gymunedol neu yn y teulu?

13. Amodau safonol y gallech eu gosod ar gyfer derbyn grant

13.1 Dyma rai enghreifftiau o amodau y gellid eu gosod ar dderbynwyr grant, yn dibynnu ar sefyllfa'r grant unigol:

- Cynnig gwasanaethau penodol yn Gymraeg, e.e. croesawu pobl, galluogi defnyddio'r Gymraeg ar y ffôn, cyhoeddiadau sain, gohebu yn Gymraeg, cynnig cwrs yn Gymraeg
- Cyhoeddi deunyddiau yn Gymraeg, e.e. gwefan, dogfennau, arwyddion, neu gynnyrch creadigol y prosiect
- Targedu siaradwyr Cymraeg wrth hybu a hysbysebu gweithgaredd
- Sicrhau bod gweithgaredd yn cael ei gynnal mewn lleoliadau daearyddol sy'n cefnogi defnyddio'r Gymraeg
- Cynnal gweithgaredd yn Gymraeg / dwyieithog
- Datblygu a chadw at y cynllun Cynnig Cymraeg [busnesau ac elusennau]. Cynllun sy'n cael ei gynnal drwy Gomisiynydd y Gymraeg.
- Cydymffurfio â safonau neu gynlluniau iaith Gymraeg [sefydliadau sydd dan ddyletswydd perthnasol]

- Sicrhau bod capasiti adnoddau dynol neu gyllideb addas ar gael i alluogi darpariaeth Gymraeg
- Darparu data neu dystiolaeth benodol ynghylch effeithiau'r grant ar y Gymraeg (gweler isod)

14. Monitro a Sicrwydd

14.1 Gellir gofyn i dderbynwyr grant adrodd ar sut y maent wedi defnyddio'r grant neu sut maent wedi cadw at delerau ac amodau'r grant. Er enghraifft, mae'n bosib creu holiadur ar gyfer derbynwyr grant, sy'n ei gwneud yn ofynnol adrodd yn ôl ar y defnydd o'r arian. Gellir gofyn am wybodaeth ynghylch yr effeithiau ar y Gymraeg fel rhan o hyn. Dyma enghreifftiau o ddata neu dystiolaeth y gellid gofyn amdani.

- Nifer y deunyddiau a gynhyrchwyd yn Gymraeg / copïau o'r deunyddiau
- Nifer y staff neu wirfoddolwyr a allai gynnig gwasanaeth Cymraeg
- Nifer y siaradwyr Cymraeg wnaeth gymryd rhan mewn gweithgaredd
- Effaith economaidd y gweithgaredd mewn ardal benodol
- Nifer swyddi a grëwyd o ganlyniad i'r grant
- Ardaloedd lle cynhaliwyd gweithgareddau
- Adborth gan ddefnyddwyr ynghylch defnyddio'r Gymraeg

14.2 Cadw cofnod nifer a chyfanswm y grantiau a ddsbarthwyd, ynghyd â chofnodi:

- Nifer a % o ymgeiswyr sydd wedi cyflwyno eu ceisiadau yn Gymraeg, ac faint sydd wedi gwneud cais i gynnal y cyfweiliad am grant yn y Gymraeg, fel rhan o'ch asesiad chi o'r cais.
- Nifer y mudiadau sydd wedi datblygu eu defnydd o'r Gymraeg ymhellach fel rhan o'r amodau i dderbyn grant cymunedol

14.3 Bydd yn ofynnol adrodd ar y data hwn fel rhan o Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg.

Taflen Rheoli Polisi

Lefel y Newid

Lefel y Newid	Ticiwch
Mân newidiadau golygyddol/ cywirdeb	
Y newid ond angen Cymeradwyaeth y Tîm Rheoli	
Mae Polisi neu Newid Newydd yn gofyn am Gymeradwyaeth yr APC / Cymeradwyaeth y Pwyllgor Adnoddau Dynol.	

Ymgynghoriad

Grŵp	Dyddiad
<i>[Staff/ Grŵp Cynrychiolwyr Staff]</i>	
<i>[Grŵp Rheoli Asedau/ Grŵp Iechyd a Diogelwch ayb]</i>	
<i>[Tîm Rheoli]</i>	11/6/24

Asesiadau

Asesiadau – Os yn berthnasol	Dyddiad
Asesiad Integredig – Llawn	
Asesiad Integredig – Adolygiad Polisi/ Gweithdrefn	
Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data	

Cymeradwyaeth

Cymeradwywyd gan	Enw	Dyddiad	Llofnod
<i>Tîm Rheoli</i>		09/07/24	
<i>APC</i>			

Hanes y Fersiwn

Fersiwn	Dyddiad Gweithredol	Crynodeb o'r Newidiadau

Adolygu

Fersiwn	Dyddiad Gweithredol	Perchennog y ddogfen	Sbardun Dyddiad Adolygu

Cyhoeddi

Rhaid i'r polisiâu gael eu cydlynu drwy'r Tîm Perfformiad a Chydymffurfiaeth, at ddibenion cydymffurfio, archwilio a rheoli. Anfoner pob polisi newydd neu bolisi a adolygwyd unwaith y byddant wedi'u cymeradwyo at mairt@pembrokeshirecoast.org.uk i'w cyhoeddi'n ffurfiol i'r staff a lle bo gofyn ar wefan yr Awdurdod.

Cyhoeddiad	Dyddiad
Cyhoeddwyd ar Hyb Polisi Corfforaethol SharePoint	
Polisi Allanol - Cyhoeddwyd ar Wefan: HTML	

Atodiad 1: Rhestr Wirio Dyfarnu Grantiau

Os ydych chi'n rheoli proses rhoi grantiau ar ran Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro, bydd cadw at y rhestr wirio hon yn sicrhau eich bod yn cydymffurfio â gofynion Safonau'r Gymraeg.

Bydd sicrhau eich bod yn cydymffurfio yn lleihau'r posibilrwydd o unrhyw gŵyn, apeliadau neu ymchwiliadau gan Gomisynydd y Gymraeg a'r amrywiol gostau sy'n gysylltiedig â hynny.

Cam Gweithredu:	Ar waith?
Mae'r holl wybodaeth am y grant ar gael yn Gymraeg a bydd yn cael ei gyhoeddi ar yr un pryd â'r fersiwn Saesneg, gan gynnwys unrhyw ddogfennau canllaw, fframweithiau asesu a thelerau ac amodau.	
<p>Mae'r dogfennau hysbysebu'r grant sy'n gwahodd ymgeiswyr i geisio am y grant yn cynnwys y cynnig rhagweithiol isod:</p> <p>Caniateir cyflwyno ffurflen gais yn Gymraeg ac ni fydd unrhyw gais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg.</p> <p>An application form may be submitted in Welsh; any application submitted in Welsh will not be treated less favourably than an application submitted in English.</p>	
<p>Os bydd angen cyhoeddi deunyddiau gwybodaeth yn Saesneg ac yn Gymraeg ar wahân ee ffurflen gais: dylid gosod y frawddeg ganlynol ar dudalen flaen y ddogfen/nau Saesneg:</p> <p>Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Gymraeg.</p> <p>This document is also available in Welsh.</p>	
<p>Lle mae cyfeiriad e-bost neu rif ffôn yn cael ei ddefnyddio i ofyn i bobl gysylltu, mae'r frawddeg ganlynol wedi'i chynnwys yn y poster, e-bost neu hysbysiad cyhoeddus.</p> <p>Mae croeso i chi gyfathrebu â ni yn y Gymraeg.</p> <p>You are welcome to communicate with us in Welsh.</p>	
<p>Mae'r manylion ynghylch gwahoddiad i geisio am y grant yn cynnwys cwestiynau er mwyn caniatáu i'r ymgeisydd ystyried effaith y prosiect ar y Gymraeg. Enghraifft:</p> <p>Rhowch wybod i ni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pa effeithiau fydd y gweithgaredd yn ei gael ar y Gymraeg, ac a yw'r rheiny'n bositif ynteu'n negyddol? • pa gamau bydd yr ymgeisydd yn eu cymryd i gynyddu'r effeithiau positif a lleihau unrhyw effeithiau negyddol? 	

Wrth asesu ceisiadau am y grant, mae'n ofynnol ystyried:	
<ul style="list-style-type: none"> • beth fydd effeithiau dyfarnu'r grant ar y Gymraeg, ac a yw'r rheiny'n bositif ynteu'n negyddol? • sut y gellir gwneud neu weithredu'r penderfyniad er mwyn cynyddu effeithiau positif a lleihau effeithiau andwyol • a oes angen gwybodaeth ychwanegol gan yr ymgeiswyr er mwyn ystyried yr effeithiau ar y Gymraeg? <p>Cynghorir chi i ddefnyddio'r templed asesu effaith sydd i'w weld yn Atodiad 2</p>	
<p>Os byddwch yn trefnu cyfarfod i ofyn cwestiynau pellach mewn perthynas â'r cais, rydych wedi cynnwys y cynnig rhagweithiol isod. (Yn cynnwys cyfarfodydd hybrid a rhithwir.)</p> <p>Croeso i chi ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod dim ond i chi roi gwybod i ni erbyn xx/xx/xx. You are welcome to use Welsh at the meeting, just let us know by xx/xx/xx should you wish to do so.</p>	
Pan fyddwch yn rhoi gwybod i ymgeisydd beth yw eich penderfyniad mewn perthynas â chais am grant, rhaid i chi wneud hynny yn Gymraeg os cyflwynwyd y cais yn Gymraeg.	
Rydych chi wedi gosod amod grant i sicrhau effeithiau mwy cadarnhaol ar y Gymraeg: gweler enghreifftiau yn Adran 4:Amodau safonol y gallech eu gosod ar gyfer derbyn grant, Polisi Dyfarnu Grantiau Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro.	
Rhaid parchu dewis iaith yr ymgeisydd yn ystod yr holl broses.	
<p>Cadw cofnod nifer a chyfanswm y grantiau a ddosbarthwyd, ynghyd â chofnodi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nifer a % o ymgeiswyr sydd wedi cyflwyno eu ceisiadau yn Gymraeg, ac faint sydd wedi gwneud cais i gynnal y cyfweiliad am grant yn y Gymraeg, fel rhan o'ch asesiad chi o'r cais. ○ Nifer y mudiadau sydd wedi datblygu eu defnydd o'r Ggymraeg ymhellach fel rhan o'r amodau i dderbyn grant cymunedol 	

Atodiad 2: Tabled ar gyfer ystyried effeithiau

1	Enw'r grant:		
	Enw'r ymgeisydd:		
Rhan 1: Adnabod effeithiau ar y Gymraeg			
		Effeithiau positif	Effeithiau negyddol
3	Beth fyddai effeithiau dyfarnu'r grant ar y cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg		
4	Beth fyddai effeithiau dyfarnu'r grant ar drin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg		
Rhan 2: Adnabod gwybodaeth ychwanegol			
5	A oes angen gwybodaeth ychwanegol i helpu gyda'r penderfyniad?		
Rhan 3: Gwneud a gweithredu'r penderfyniad			
		Gwneud (e.e. rhoi grant ai peidio/ swm i'w roi)	Gweithredu (e.e. gosod amodau)
6	Sut gellid addasu'r penderfyniad i gynyddu effeithiau positif ar y Gymraeg?		
7	Sut gellid addasu'r penderfyniad i leihau effeithiau negyddol ar y Gymraeg?		